

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีผลสรุป ดังนี้

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในภาพรวมพบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.95$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.78$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.75$) หลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.76$) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.81$) หลักการบริหารตนเอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.62$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.88$) และหลักการตรวจสอบและการถ่วงดุล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านหลักการกระจายอำนาจ รายการที่ 1 การส่งเสริมให้มีการบริหารงานต่างๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.41, S.D = 0.63$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม รายการที่ 11 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.06, S.D = 0.75$) ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน รายการที่ 18 การให้คณะกรรมการสถานศึกษา ระดมการเงินและทรัพยากรใน

ท้องถิ่นมาจัดการศึกษา อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.06, S.D = 0.73$) ด้านหลักการบริหารตนเอง รายการที่ 28 การสนับสนุนให้ชุมชน ลงมือแก้ไขกรณีผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามที่วางไว้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.83, S.D = 0.81$) ด้านหลักการตรวจสอบและการถ่วงดุล รายการที่ 33 การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประเมินผู้สธารณชน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.09, S.D = 0.73$)

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีผลสรุป ดังนี้

2.1 หลักการกระจายอำนาจ ผู้ปกครองเห็นว่าควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานมีการแบ่งหน้าที่และให้อำนาจในการตัดสินใจ ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมให้มีการบริหารงานต่างๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการ จัดทำโครงการร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดประชุมคณะกรรมการอย่างจริงจัง มีการกำหนด บทบาทหน้าที่ กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน

2.2 หลักการมีส่วนร่วม ผู้ปกครองเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและส่วน ได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษามีความเสมอภาคกันทั้งครูและชุมชน จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกัน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน สร้างองค์ความรู้ สร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับเด็กของชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการสถานศึกษา

2.3 หลักการคืนอำนาจให้ชุมชน ผู้ปกครองเห็นว่าควรให้ชุมชนมีอำนาจตัดสินใจตามความต้องการของชุมชนได้ โรงเรียนให้อำนาจแก่ชุมชนในการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาระดมการเงินและทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา มีการพัฒนาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมมีอำนาจในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อความเหมาะสมกับชุมชน มีส่วนเข้ามาช่วยให้ความรู้ทั้งการเป็นวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียน

2.4 หลักการบริหารตนเอง ผู้ปกครองเห็นว่าควร โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเองอย่างเป็นระบบ ยึดหยุ่นในการทำงาน ตัดสินใจเองได้โดยเฉพาะงานทั้ง สิ่งาน คือ งานวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การ

ประเมินผลทางวิชาการ งานงบประมาณมีส่วนร่วมในการบริจาคงบประมาณสนับสนุนและเป็นผู้ตรวจสอบการบริหารงาน งานบริหารบุคคลมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และงานบริหารทั่วไป มีส่วนร่วมในช่วยกิจกรรมงานต่างๆของโรงเรียน ช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและของโรงเรียน

2.5 หลักการตรวจสอบดวงคุณ ผู้ปกครองเห็นว่าควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม ตรวจสอบความโปร่งใส ในการบริหารงานพร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประเมินสู่สาธารณชนและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในภาพรวมพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในภาพรวมพบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.95$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.78$) หากพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.75$) หลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.76$) หลักการ คืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D = 0.81$) หลักการบริหารตนเอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.62$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D = 0.88$) และหลักการตรวจสอบและการดวงคุณ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านหลักการกระจายอำนาจ รายการที่ 1 การส่งเสริมให้มีการบริหารงานต่างๆในรูปแบบของคณะกรรมการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} =$

4.41, S.D = 0.63) ด้านหลักการมีส่วนร่วม รายการที่ 11 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.75) ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน รายการที่ 18 การให้คณะกรรมการสถานศึกษาระดมการเงินและทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.73) ด้านหลักการบริหารตนเอง รายการที่ 28 การสนับสนุนให้ชุมชน ลงมือแก้ไขกรณีผลที่เกิดขึ้น ไม่เป็นไปตามที่วางไว้ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.81) ด้านหลักการตรวจสอบและการถ่วงดุล รายการที่ 33 การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประเมินผู้สภาราชการ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D = 0.73)

สอดคล้องกับงานวิจัยของอัครนาค เพื่อใจแก้ว (2548 : 119-126) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา มีทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการบริหารตนเอง และด้านความร่วมมือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา มีทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการกระจายอำนาจ ด้านความร่วมมือ และด้านการบริหารตนเอง

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีผลสรุป ดังนี้

2.1 หลักการกระจายอำนาจ ผู้ปกครองเห็นว่าควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานมีการแบ่งหน้าที่และให้อำนาจในการตัดสินใจไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมให้มีการบริหารงานต่างๆในรูปแบบของคณะกรรมการ จัดทำโครงการร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดประชุมคณะกรรมการอย่างจริงจัง มีการกำหนด บทบาทหน้าที่ กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน

2.2 หลักการมีส่วนร่วม ผู้ปกครองเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษามีความเสมอภาคกันทั้งครูและชุมชน จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกัน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน สร้างองค์ความรู้ สร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับเด็กของชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการสถานศึกษา

2.3 หลักการคืนอำนาจให้ชุมชน ผู้ปกครองเห็นว่าควรให้ชุมชนมีอำนาจตัดสินใจตามความต้องการของชุมชนได้ โรงเรียนให้อำนาจแก่ชุมชนในการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ระดมการเงินและทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา มีการพัฒนาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมมีอำนาจในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อความเหมาะสมกับชุมชน มีส่วนเข้ามาช่วยให้ความรู้ทั้งการเป็นวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียน

2.4 หลักการบริหารตนเอง ผู้ปกครองเห็นว่าควร โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเองอย่างเป็นระบบ ยืดหยุ่นในการทำงาน ตัดสินใจเองได้ โดยเฉพาะงานทั้ง สิ่งาน คือ งานวิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การประเมินผลทางวิชาการ งานงบประมาณมีส่วนร่วมในการบรืจางงบประมาณสนับสนุนและเป็นผู้ตรวจสอบการบริหารงาน งานบริหารบุคคลมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และงานบริหารทั่วไป มีส่วนร่วมในช่วยกิจกรรมงานต่างๆของโรงเรียน ช่วยสอดคล้องดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและของโรงเรียน

2.5 หลักการตรวจสอบถ่วงดุล ผู้ปกครองเห็นว่าควร ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม ตรวจสอบความโปร่งใส ในการบริหารงานพร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประเมินสู่สาธารณชนและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ บุญประสพ (2545 : 95-114) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : กรณีศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า รูปแบบการบริหารที่โรงเรียนใช้ในการบริหาร ใช้การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ คณะกรรมการบริหารเป็นคณะกรรมการจากชุมชน

แนวทางการบริหารโรงเรียนประกอบด้วย การสร้างกรอบแนวคิดของโรงเรียนคือ การสร้าง ศรัทธาและความตระหนัก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือสำรวจตนเองของ โรงเรียนเมื่อ ทราบจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคแล้วนำข้อมูลและสารสนเทศไปวางแผนในการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพ นำแผนพัฒนาคุณภาพไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการกำหนดโครงสร้างตามสาย บังคับบัญชา โครงสร้างกะทัดรัด ลดความซ้ำซ้อนของงาน กำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน ทำงาน เป็นทีม จัดบุคลากรตามความถนัดและสมัครใจ พัฒนาคณาครให้เป็นครูมืออาชีพ มีการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงและรายงานผลให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สาธารณชนได้รับทราบผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเบลค (Belk. 1998) ศึกษา การปฏิบัติงานตามการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการเปลี่ยนแปลงใน โรงเรียน พบว่า ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ดังต่อไปนี้ มุ่งมั่นการเปลี่ยนแปลง ถ่ายโอนอำนาจสู่โรงเรียน ร่วมกันทำความกระจ่ายใน ภารกิจ ตรวจสอบได้ มีการฝึกอบรมบุคลากรในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สร้างทีมบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทีมบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาจากทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน มีความผูกพันร่วมกันของผู้มีส่วน มีการกำหนดระยะเวลาในการวางแผนการบริหาร และการวัดผลประเมินผลชัดเจน นิยามและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือ เป้าหมายของโรงเรียน จัดให้มีสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ มีเวลาสำหรับการคิดอย่าง ระมัดระวัง มีการวางแผนและนำร่องการปฏิบัติ มีงบประมาณเพียงพอ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ทีมบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งในและนอกโรงเรียน และมีการกระตุ้นและระบบการให้ รางวัลสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีผลการปฏิบัติงานดี สอดคล้องกับงานวิจัยของบูโกสกี (Bukosky. 1999) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษาที่บริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า ในการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะต้องทำการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดองค์ประกอบ 7 ด้านคือหลักสูตรมีมาตรฐาน การสอนที่มีประสิทธิภาพ/การเรียนรู้ แบบปฏิสัมพันธ์ การวัดผลประเมินการปฏิบัติงานมีเทคโนโลยี มีการพัฒนาคณาคร การมี ส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการออกแบบการทำงานใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของชวดี นันทวาส (2547 : 125-150) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนขุนเณง อำเภอบัว จังหวัดน่าน ผลการ ศึกษาวิจัย พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดหาสื่อ อุปกรณ์ การสนับสนุนครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี มาใช้ในการสอน จัดสภาพอาคารสถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัด

กระบวนการเรียนการสอนและเป็นแหล่งบริการความรู้แก่ชุมชน กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เรื่องการเสนอแนะการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีใช้ในการสอน การระดมทรัพยากรพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนการสรรหาบุคลากรให้ได้ตามความต้องการของโรงเรียน การจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู การติดตามช่วยเหลือแก้ปัญหาและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาอาคารสถานที่เป็นแหล่งวิทยากรให้บริการชุมชน และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำไปปรับปรุงช่วยให้การบริหารงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ควรส่งเสริมการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นรูปธรรม ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ต่อการช่วยเหลือ โรงเรียนขนาดเล็กให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการนำแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ไปใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา บรบือ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1